DOĞAYA HAYRAN BİR SANATÇI: MONET

Monet (Mone) Paris'te doğmuş. Beş yaşındayken ailesi Fransa'nın Normandiya kıyılarına taşınmış. Küçük yaşlardan itibaren karikatür çizmeye, resim yapmaya başlamış. Yaptığı karikatürleri görüp beğenen ünlü ressam Boudin, genç Monet'ye resim dersleri vermiş. Birlikte açık havada saatlerce resim yapmışlar. Monet, babasının desteğiyle Paris'e resim dersi almaya giderek burada resim sergilerini gezmiş, atölyelerde çalışmalara katılmış ve pek çok yeni şey öğrenmiş.

Çiçeklere hayran olan Monet, evinin karşısındaki arsayı satın almış. Burada büyük bir gölet ve bir nilüfer bahçesi oluşturmuş. Bahçesindeki çiçeklerle evinin içindeki renklerin uyumlu olmasına önem vermiş. Bir pencerenin önüne oturup resim yapmaktansa açık havada çalışmayı tercih edermiş.

Monet çeşitli resim sergileri yapmış. Bu resim sergilerinde, gün içinde farklı saatlerde aynı yeri resmetmiş. Doğadaki renklerin, ışığa göre nasıl farklı göründüğünü resimlerine yansıtmış. Işığın verdiği etkiyi parlak ve açık renkler kullanarak ve tek tek fırça dokunuşlarıyla oluşturmuş.

Gülnur GEÇMİŞ

Bilim Çocuk, 245. Sayı

OKUYORUM - ANLIYORUM

1. Metne göre olayları oluş sırasına göre 1'den başlayarak numaralandırınız. Yazdığınız rakamlara ait heceleri kutucuklara yerleştirerek şifreyi çözünüz.

ğa	Karikatür çizip resimler yapmaya başlamıştır.
si	Evinin karşısındaki arsayı satın almıştır.
her	Evin içindeki renklerle bahçedeki çiçeklerin uyumlu olmasına önem vermiştir.
do	Paris'te doğmuştur.
de	Doğadaki renklerin ışığa göre görünüşlerini resimlerine yansıtmış.
sev	Boudin'den resim dersleri almıştır.
yer	Resim sergileri yapmıştır.
gi	Paris'te resim sergilerini gezmiştir.

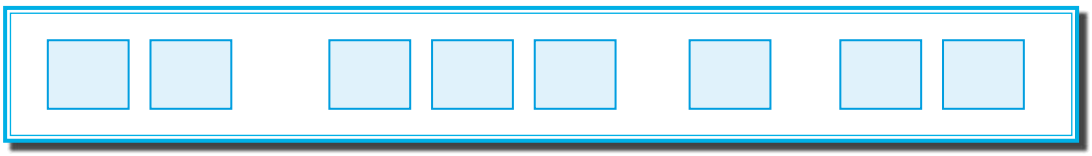

2. Oluşturduğunuz şifreyle ilgili düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Mavi kutucuklardaki sözcüklerden bir yönüyle farklı olan sözcüğü bulup işaretleyiniz.

Fransa	İtalya ○	Paris ○	Almanya ○	Fas ○
resim	fotoğraf ○	sinema ○	teknoloji ○	bale ○
çiçek	ot ○	ağaç ○	çimen ○	sincap ○
ressam	terzi ○	mimar ○	çerçeve ○	dişçi ○
gölet	deniz ○	dere ○	kıta ○	akarsu ○
nilüfer	yosun ○	bayrak otu ○	balık ○	su sümbülü ○

4. Metinde geçen özel adları işaretleyiniz.

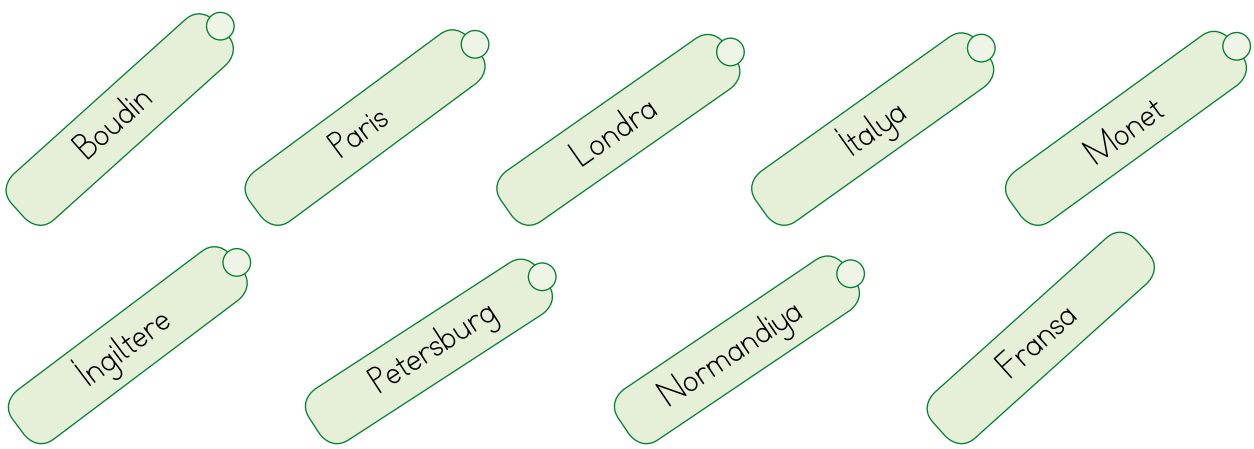

5. Bir konu belirleyip bu konuyla ilgili bir karikatür çiziniz.

KONUNUZ	KARİKATÜR

6. Aşağıdaki sanatçılardan hangilerini duydunuz? Bu sanatçılarla ilgili bildiklerinizi yazınız.

Leonardo da Vinci	Salvador Dali	Abidin Dino	Vincent van Gogh

.....

.....

.....

.....

7. Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

- Monet'in yerinde olsaydınız nelerin resmini yapmayı isterdiniz?

.....

- Hiç resim sergisini ziyaret ettiniz mi? Serginin konusu neydi?

.....

- Bu resim sergisi size ne kattı?

.....

EYLEM BİLDİREN SÖZCÜKLER

• Varlıkların yaptıkları işleri, hareketleri, varlıkları ilgili oluşları, duyguları kişiye ve zamana bağlayan sözcüklere eylem bildiren sözcükler denir.

☞ Bahçıvan havuçları topluyor. → İş bildirir.

☞ Bahçede ip atlıyoruz. → Hareket bildirir.

☞ Vazodaki çiçekler solmuş. → Oluş bildirir.

☞ Anneannemi çok özledim. → Duygu bildirir.

• Eylemde kişi eylemdeki işi, hareketi, oluşu yapan varlıktır. "Sordum" sözcüğünden soran kişinin sözü söyleyen kişi olduğunu; "sordun" sözcüğünde, soran kişinin kendisine söz söyleyen kişi olduğunu; "sordu" sözcüğünden ise soran kişinin kendisinden söz edilen kişi olduğunu anlarız.

• Eylemlerin kişilerini sonlarına gelen eklerden anlayabiliriz.

☞ Aradım. → (ben)

☞ Aradın. → (sen)

☞ Aradı. → (o)

☞ Aradık. → (biz)

☞ Aradınız. → (siz)

☞ Aradılar. → (onlar)

• Eylemde zaman işin söylendiği andan önce yapıldığını, söylendiği anda yapılıyor olduğunu veya söylenenden sonra yapılacağını belirtir.

• Eylemlerin zamanlarını da sonlarına gelen eklerden anlayabiliriz:

☞ Ödevlerimi yaptım.
Ödevlerini yapmış. } Bu cümlelerde ödev yapma işi yapılmış ve bitmiştir.

☞ Ödevlerimi yapıyorum. → Bu cümlede ödev yapma işi devam etmektedir.

☞ Ödevlerimi yapacağım. → Bu cümlede ödev yapma işine henüz başlanmamıştır.

Etkinlik-51

Aşağıdaki cümleleri, eylem bildiren sözcüklerin uygun olanlarıyla tamamlayınız.

giyiniriz

beceremiyordu

unuttular

inemiyorduk

almıştı

çaldı

bekliyordu

fırçalarım

etmeyin

yaparız

- Soğuk havalarda sıkı ..... .
- Onlar oyuna dalmak üzereyken zil ..... .
- Her gece uyumadan önce dişlerimi ..... .
- Heyecanla doğum gününün gelmesini ..... .
- Kitapçıdan yeni gelen kitaplardan ..... .
- Evde her zaman iş bölümü ..... .
- Merdivenden bir türlü ..... .
- Yola çıkarken kediyi evde ..... .
- Hızlı koşmayı bir türlü ..... .
- Evimizin önüne araba park ..... .

Etkinlik-52

Aşağıdaki cümlelerde eylem bildiren sözcüklerin kişilerini bulup eşleştiriniz.

İyi ki bizi dinlemeyip erken gelmişsin.

Aradığı kitabı hiçbir yerde bulamamış.

Kaybolan kedimizi her yerde aradık.

Anneme sofrayı hazırlarken yardım ettim.

Neyse ki sağ salim ulaştınız.

Biraz daha bekleyip gittiler.

Evi kısa zamanda tertemiz yaptık.

Neden bizimle birlikte gelmedin?

Çok ısrar ettim ama söylemedi.

Matematik dersinde soruyu ilk ben çözdüm.

Hey, şuraya bakın!

Birlikte güzel bir film izledik.

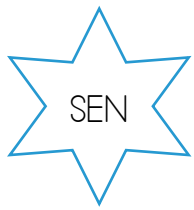

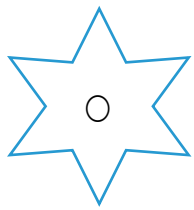

Etkinlik-53

Tablodaki cümlelerin eylemlerinin bildirildiği zamanı işaretleyiniz.

Cümleler	Yapılmış, Bitmiş Eylem	Devam Eden Eylem	Henüz Yapılmamış Eylem
Ablamla birlikte odamızı temizliyoruz.			
Akşamüstü yürüyüşe çıkacağız.			
Anneannem bana kazak örmüş.			
Yazlıkta çok güzel günler geçirdik.			
Babam balkonda gazete okuyor.			
İşimiz biter bitmez parka gideceğiz.			
Manzarayı hayranlıkla izledik.			
Saat üçte yola çıkacağız.			
Annesi konuşurken o sadece susmuş.			
Söylediklerinin tek kelimesine inanamamış.			
Kardeşim oyuncaklarıyla oynuyor.			
Teyzem benim için kakaolu kek yapmış.			
Öğleden sonra denize gireceğiz.			

Düzlemsel Şekillerin Çevresi

Melis, anneler günü için annesine kendi elleriyle bir resim çerçevesi hazırlıyor. Hazırladığı çerçevenin çevresini kurdele ile süslüyor.

Melis'in çerçevenin çevresi için kaç santimetre kurdele kullandığını inceleyelim.

- Melis'in çerçevenin çevresi için kullandığı kurdelenin uzunluğunu cetvel ile ölçeriz.

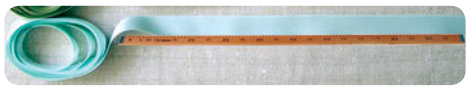

Melis'in kullandığı kurdele 30 cm'dir.

- Kurdele çerçevenin etrafını tam olarak sarmaktadır. Kurdelenin uzunluk ölçüsü, resim çerçevesinin çevre ölçüsüne eşittir.
- Çerçevenin çevresi 30 cm'dir.

BİLGİ SANDIĞI

Köşesi ve kenarı olmayan düzlemsel şekillerin çevre uzunluklarını bir ip yardımıyla bulabiliriz. Şeklin çevresine sarılan ipin uzunluğu düzlemsel şeklin çevresine eşittir.

Aşağıdaki düzlemsel şeklin çevre uzunluğunun nasıl hesaplandığını inceleyelim.

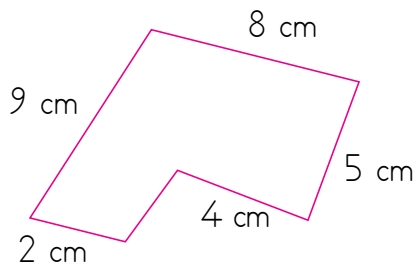

- Şeklin tüm kenar uzunluklarını toplayalım:

  9 + 8 + 5 + 4 + 2 + 2 = 30 cm

- Düzlemsel şeklin çevresi 30 cm'dir.

Etkinlik-71

1 Aşağıdaki şekillerin çevrelerini kırmızı kalemle belirtiniz.

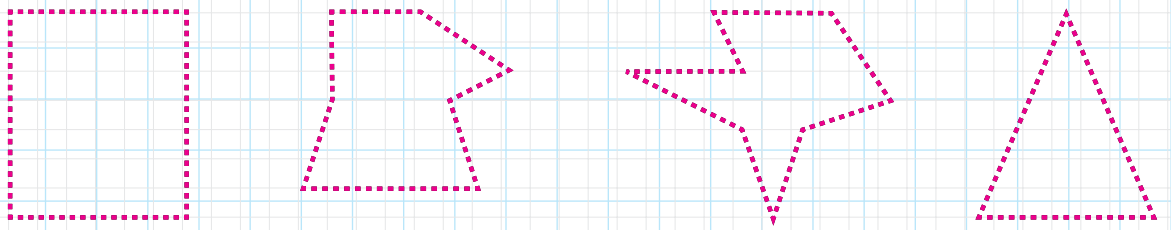

2 Aşağıdaki şekillerin kenarlarını cetvelle ölçerek şeklin çevre uzunluğunu bulunuz.

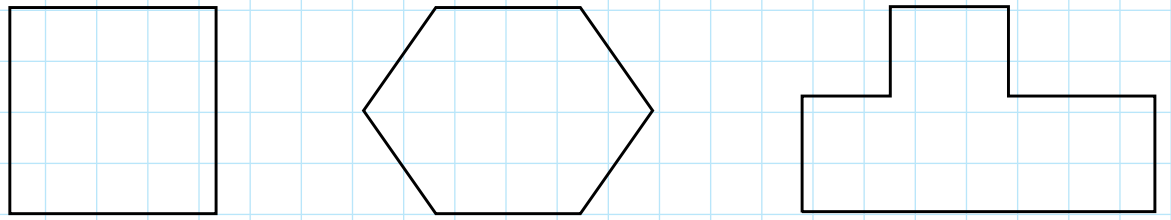

Çevre: ..... Çevre: ..... Çevre: .....

3 Aşağıdaki şekillerin çevrelerinin kaç birim olduğunu bulunuz. (Her bir kare 1 birim uzunluğundadır.

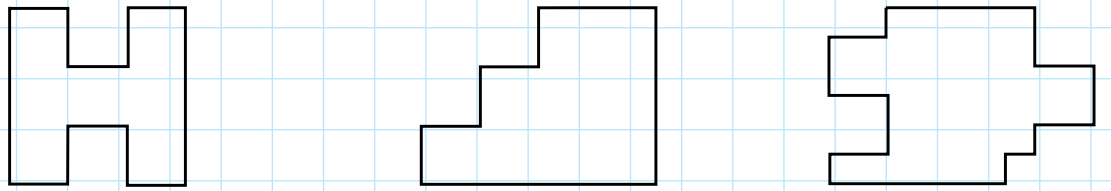

Çevre: ..... Çevre: ..... Çevre: .....

Karenin Çevre Uzunluğunu Bulma

Vedat, karenin de bir düzlemsel şekil olduğunu söyleyerek çevresini, tüm kenarlarının uzunluklarını toplayarak buluyor. Vedat'ın karenin çevresini nasıl bulduğunu inceleyelim.

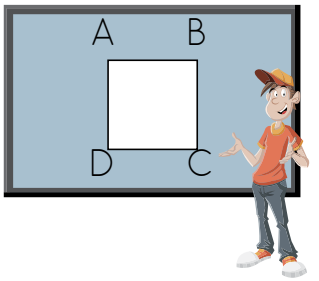

Vedat'ın çizdiği kare

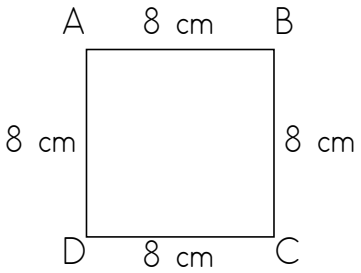

Karenin kenar uzunlukları;

$|AB| = 8$ cm, $|BC| = 8$ cm,

$|CD| = 8$ cm, $|DA| = 8$ cm

ABCD karesinin çevre uzunluğu;

Ç = 8 cm + 8 cm + 8 cm + 8 cm = 32 cm

- Karenin 4 kenarının uzunluğu eşit olduğu için kısaca bir kenarın uzunluğunu 4 ile çarpabiliriz.

  Ç = 4 x 8 = 32 cm

Karenin çevresi 32 cm'dir.

BİLGİ SANDIĞI

Karenin kenar uzunlukları birbirine eşittir. O yüzden karenin çevresini bir kenarın uzunluğunu 4 ile çarparak buluruz.

Ç = 4 x Bir kenar uzunluğu

Aşağıdaki karenin çevre uzunluğunun nasıl hesaplandığını inceleyelim.

Vedat'ın çizdiği kare

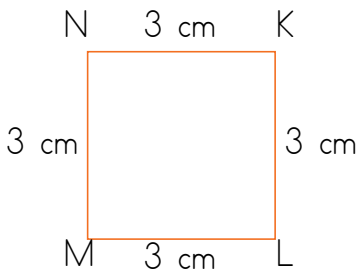

- KLMN karesinin çevresi

  Ç = 4 x bir kenar uzunluğu

  Ç = 4 x 3

  Ç = 12 cm

  KLMN karesinin çevresi 12 cm'dir.

Etkinlik-72

1 Aşağıdaki karelerin çevre uzunluklarını bulunuz.

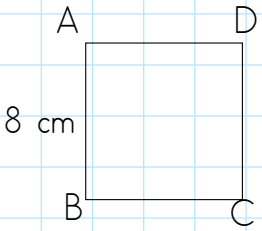

Ç = ...

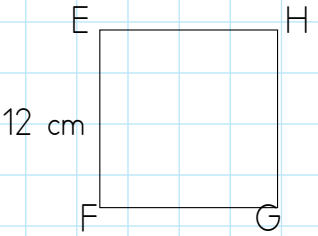

Ç = ...

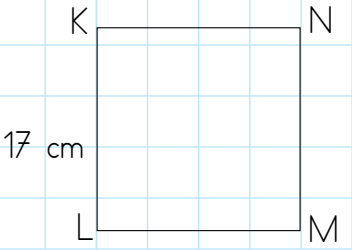

Ç = ...

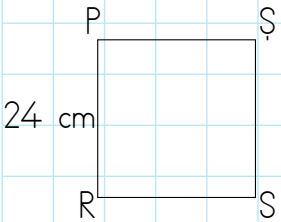

Ç = ...

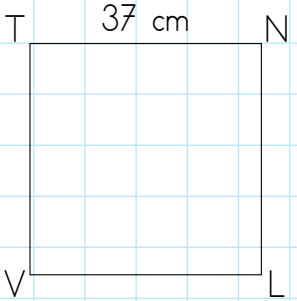

Ç = ...

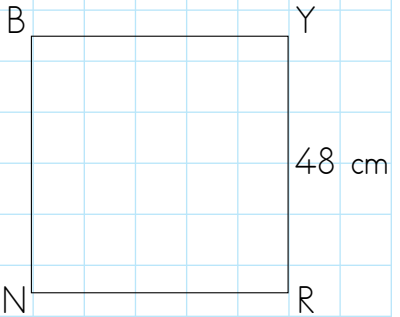

Ç = ...

2 Aşağıda çevre uzunlukları verilen karelerin kenar uzunluklarını örnekteki gibi bulunuz.

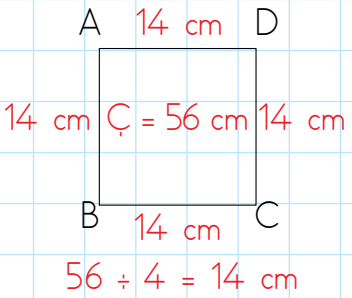

56 ÷ 4 = 14 cm

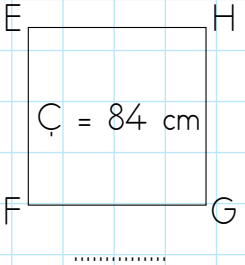

.....

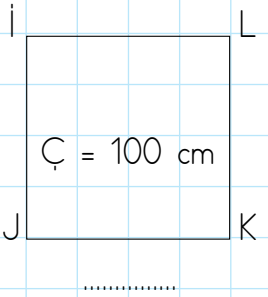

.....

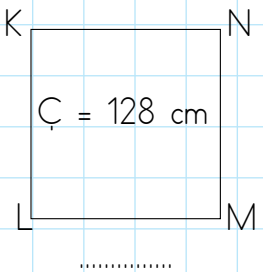

.....

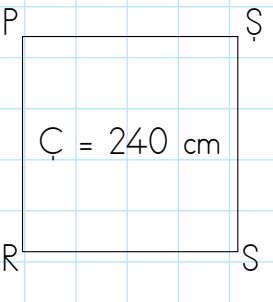

.....

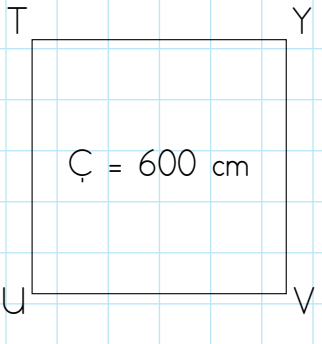

.....

Dikdörtgenin Çevre Uzunluğunu Bulma

Dikdörtgenin çevre uzunluğunun nasıl hesaplandığını inceleyelim.

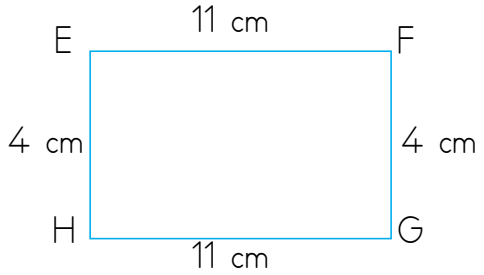

EFGH dikdörtgeninin;
Uzun kenarları: |EF| = |HG| = 11 cm
Kısa kenarları: |FG| = |EH| = 4 cm

1. yol

EFGH dikdörtgeninin çevresi;
Ç = 11 + 11 + 4 + 4
Ç = 30 cm

2. yol

EFGH dikdörtgeninin çevresi;
Ç = (Uzun kenar + Kısa kenar) x 2
Ç = (11 + 4) x 2
Ç = 15 x 2
Ç = 30 cm

3. yol

EFGH dikdörtgeninin çevresi;
Ç = (2 x Uzun kenar) + (2 x Kısa kenar)
Ç = (2 x 11) + (2 x 4)
Ç = 22 + 8
Ç = 30 cm

BİLGİ SANDIĞI

Dikdörtgenin karşılıklı iki kenar uzunluğu birbirine eşit olduğu için farklı yöntemlerle çevre uzunluğu hesaplanabilir.

Aşağıdaki dikdörtgenin çevre uzunluğunun nasıl hesaplandığını inceleyelim.

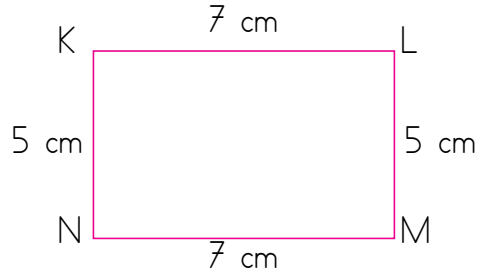

KLMN dikdörtgeninin çevresi;
Ç = (2 x Uzun kenar) + (2 x Kısa kenar)
Ç = (2 x 7) + (2 x 5)
Ç = 14 + 10
Ç = 24 cm

Etkinlik-73

1 Aşağıdaki dikdörtgenlerin çevre uzunluklarını bulunuz.

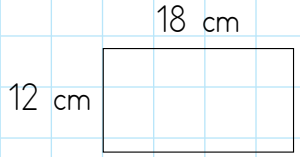

Ç = ...

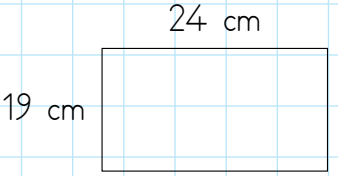

Ç = ...

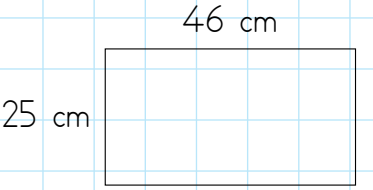

Ç = ...

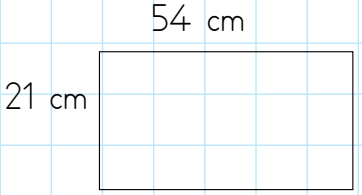

Ç = ...

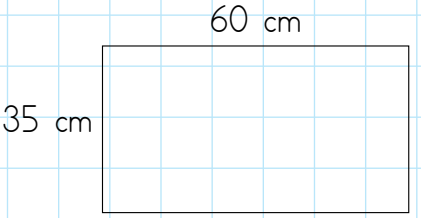

Ç = ...

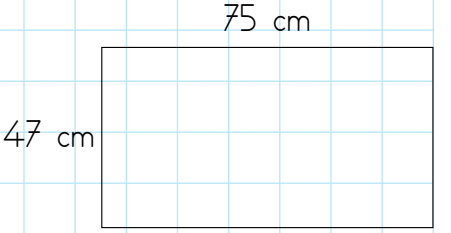

Ç = ...

2 Aşağıda bir kenar uzunluğu ve çevre uzunluğu verilen dikdörtgenlerin bilinmeyen kenar uzunluklarını örnekteki gibi bulunuz.

25 cm

Ç = 80 cm | 15 cm

25 x 2 = 50 cm

80 - 50 = 30

30 ÷ 2 = 15 cm

40 cm

Ç = 120cm

65 cm

Ç = 210cm

Ç = 90 cm | 15 cm

Ç = 150 cm | 32 cm

Ç = 300 cm | 65 cm

Çevre Uzunlukları Aynı Olan Geometrik Şekiller

Şule, her biri 12 cm olan üç farklı iple üç farklı şekil oluşturuyor. Şule'nin geometri tahtası üzerinde oluşturduğu şekilleri inceleyelim.

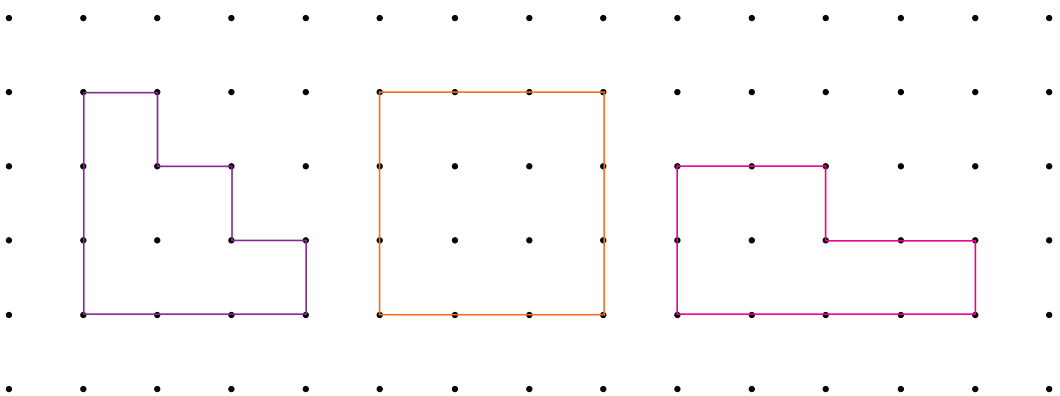

Üç farklı iple oluşturulan şekillerin çevre uzunlukları 12 cm'dir.

BİLGİ SANDIĞI

Birbirinden farklı olan şekillerin çevre uzunlukları birbirine eşit olabilir.

Çözelim – Öğrenelim

Aşağıdaki geometrik şekillerin çevre uzunluklarını hesaplayıp karşılaştırınız.

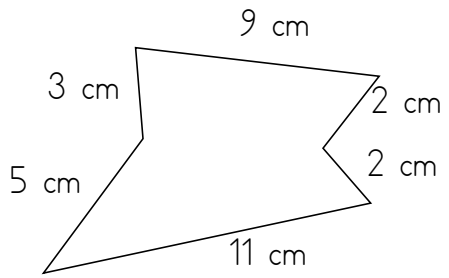

Ç = ... cm

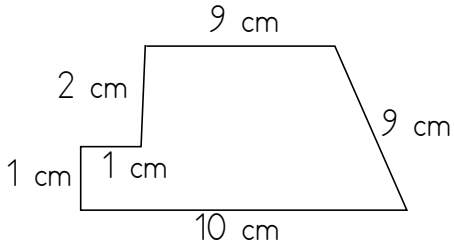

Ç = ... cm

Etkinlik-74

1 Aşağıdaki şekillerden uzunlukları eşit olanların kutularını aynı renge boyayınız.

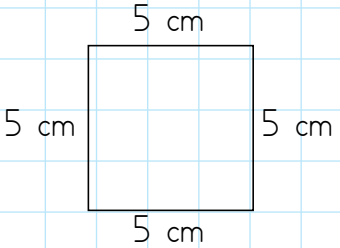

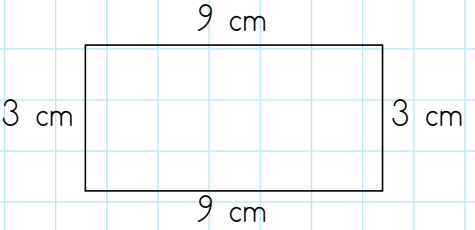

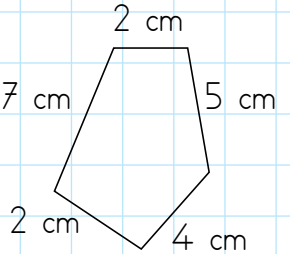

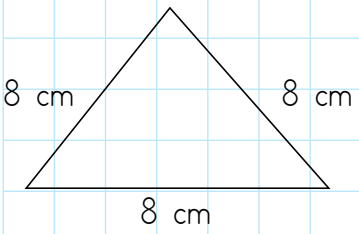

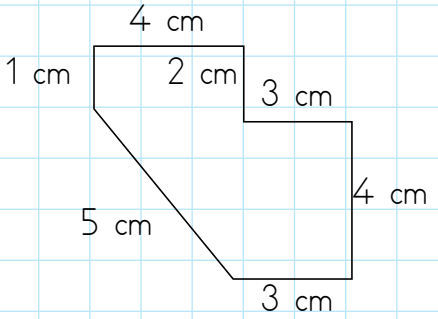

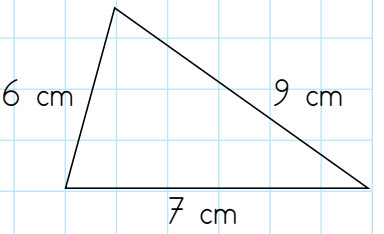

2 Aşağıdaki dikdörtgen ve karenin çevre uzunlukları eşittir. Verilen uzunluklardan yararlanarak karenin bir kenarının uzunluğunu bulunuz.

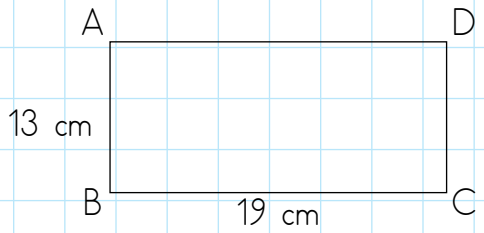

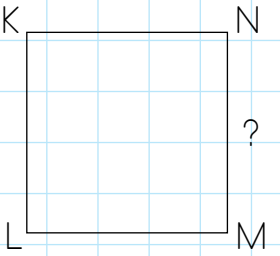

3 Aşağıdaki kare ve eşkenar üçgenin çevre uzunlukları eşittir. Verilen uzunluklardan yararlanarak üçgenin bir kenarının uzunluğunu bulunuz.

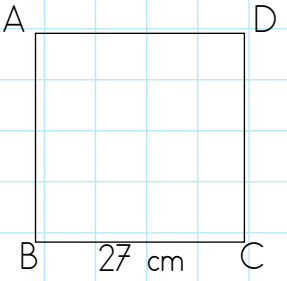

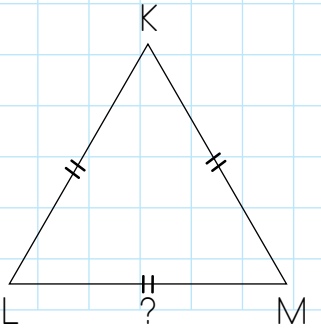

Bilinçli Tüketici

Evlerimizde elektrik, su, doğal gaz, besinler, giyim eşyaları gibi pek çok kaynaktan yararlanırız. Bu kaynakların bilinçli tüketilmesi hem ailemiz hem de ülkemiz için çok önemlidir.

Kaynakların bilinçli tüketilmesi, kaynakları gereğinden fazla kullanmamak ve harcamamak anlamına gelir. Yani kaynakları kullanırken israf etmemektir.

Evlerimizde kullandığımız elektrik, su ve doğal gazın tutumlu kullanılmaması hem bu kaynakların tükenmesine hem de faturaların yüksek gelmesine neden olur. Elektriği israf etmek aile bütçesine, ülke ekonomisine ve çevreye zarar verir.

Suyun israf edilmemesi de çok önemlidir. Dünya'mızın büyük bir bölümünün sularla kaplı olmasına rağmen bu suların çok az bir kısmı içme suyu olarak kullanılır. Bu yüzden evlerimizde kullandığımız suyu tasarruflu kullanmalıyız.

Geri Dönüşüm

Geri dönüşüm, kullanılmış maddelerin çeşitli işlemlerden geçirilerek ham madde olarak kullanılmasına denir. Kâğıt, plastik, metal, cam, pil, atık yağ gibi maddelerin geri dönüşümü yapılabilir. Kaynakların bilinçli tüketilmesinde geri dönüşümün önemi çok büyüktür.

Geri Dönüşümün Yararları

- ✓ Çöp miktarı azalır.
- ✓ Enerji tasarrufu sağlanır.
- ✓ Doğal kaynaklar korunmuş olur.
- ✓ Küresel ısınma engellenir.
- ✓ Ham madde ihtiyacı azalır.

Etkinlik-103

Aşağıda görselleri verilen maddelerden geri dönüşümü yapılabilenlerin altına ✓ işareti koyunuz.

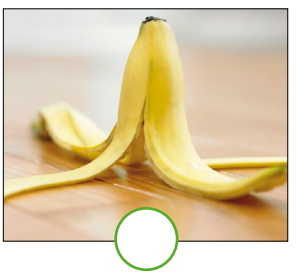

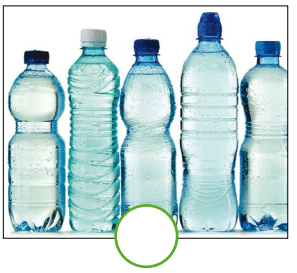
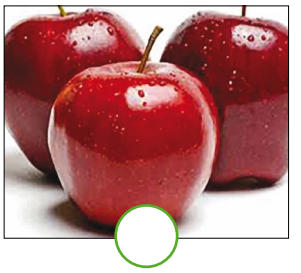
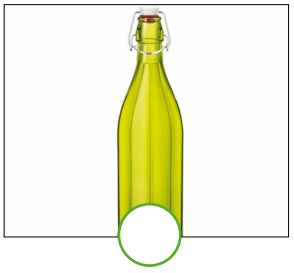

Etkinlik-104

Aşağıdaki soruların yanıtlarını altlarındaki boşluklara yazınız.

- Kaynakların bilinçli tüketilmesi için yapılması gerekenler nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

- Bilinçli bir tüketici hangi davranışları sergilemez?

.....

.....

.....

.....

- Geri dönüşüm nedir?

.....

.....

.....

.....

- Hangi maddelerin geri dönüşümleri yapılabilir?

.....

.....

.....

.....

Etkinlik-79

Okullarda öğrencilerin güven, sorumluluk duygularını geliştiren ve yeni ilgi alanları oluşturan eğitsel kulüpler vardır.

Aşağıda verilen eğitsel kulüplerle görselleri eşleştiriniz.

Çeşitli geziler düzenleyerek tarihî, kültürel ve doğal güzellikleri tanıtır.

Düşünce yeteneğini geliştirir.

Öğrencilerin müzik ve estetik duygularını geliştirir. Okul korosu hazırlayarak törenlerde sunum yapar.

Öğrencilerin bedensel yönden dengeli ve sağlıklı bir kişiliğe sahip olmalarını sağlar.

Okul kütüphanesini düzenler. Öğrencilere okuma sevgisi aşılar.

Etkinlik-80

Eğitsel kulüplerle ilgili ifadelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

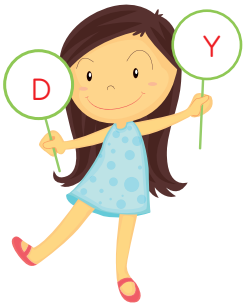

- ☐ Planlı çalışma alışkanlığı kazandırır.
- ☐ Kulüp liderleri çalışmaları tek başına yürütür.
- ☐ Eğitsel kulüpler öğrencilerin yeteneklerini keşfeder, onları geliştirir.
- ☐ Seçeceğimiz kulüpler ilgi alanlarımız dışında olmalıdır.
- ☐ Eğitsel kulüplere katılmak kendine güven duygusu geliştirir.
- ☐ Kulüp çalışmalarında ortaya çıkan fikirleri kulüp arkadaşlarımızla paylaşmalıyız.

Etkinlik-81

Aşağıdaki görsellerle ait oldukları kulüpleri görsellerin numaralarını ilgili kulübün yanına yazarak eşleştiriniz.

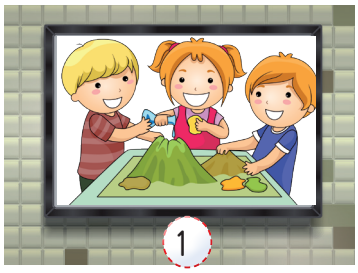
1

2

3

Çevre Koruma Kulübü

Spor Kulübü

Tiyatro Kulübü

Hayvanları Koruma Kulübü

Bilim-Fen ve Teknoloji Kulübü

Resim Kulübü

4

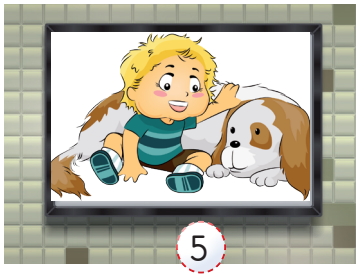
5

6